

Emne: Bekymringsmelding omkring prosessen for å oppnå rettslig avklaring av "Retten til arbeid" for de ureturnerbare asylsøkerne

Fra: "Arne Viste" <arne.viste@lyse.net>

Sendt: 23.10.2017 12.06.45

Til: post@riksadvokaten.no;

Kopi: "Ketil Remman" <ketil.remman@politiet.no>; vegard.rodas@politiet.no;

Vedlegg: 2014-03-25-Stevning.pdf; 2015-08-28 Svar fra Politiet.pdf; 2016-12-22 Forhåndsvarsel om utvisning [redacted].pdf

ØNSKE OM RETTSLIG AVKLARING

Vi ønsker som kjent en rettslig avklaring i saken. Derfor tok vi ut stevning datert 25.03.2014, men ble av tingretten og lagmannsretten nektet "Access to court". Intensjonen om rettslig avklaring bekreftes også av kunde IMI-kirken i deres epost til politiet datert 05.04.2017, sitat følger:

"IMI-kirken anser seg forpliktet på Jesu budskap om nestekjærlighet. På den bakgrunn ønsker vi støtte Plog AS sitt forsøk på rettslig avklaring av situasjonen for de papirløse, og har med bakgrunn i det engasjert [redacted] hos oss.

Vi ber også politiet bidra til slik juridisk avklaring i saken. Politiet må selv vurdere hvilken fremgangsmåte som best legger grunnlaget for en grundig og rettferdig behandling hos våre domstoler. Vi ber dere imidlertid ivareta følgende to aspekter:

- *Velge den fremgangsmåte som er best egnet til å avklare sakens hovedpunkt, nemlig retten til arbeid for de lengeværende papirløse i Norge.*
- *Velge den fremgangsmåte som snarest mulig fører til slik avklaring.*

Dersom en slik fremgangsmåte inkluderer en straffesanksjonering av IMI-kirken, er vi forberedt på det."

UTLENDINGSMYNDIGHETENS BEGRUNNELSE FOR IKKE Å ANMELDE, OG PÅTALEMYNDIGHETENS NEKT AV Å MOTTA ANMELDELSE

Da vi i mangel av "access to court" ansatte [redacted] den 15.06.2015 og meldte det til skatte- og utlendingsmyndighet, responderte utlendingsmyndigheten med sitt brev datert 28.08.2015. Utlendingslovens §108 tyder på at arbeidsgivere SKAL anmeldes i slike tilfeller. Men utlendingsmyndighetens vurdering er:

- Det er for kostnadskrevenende å inngi slik anmeldelse. Heller ikke UDI ville anmelde. Undertegnede forsøkte deretter anmelde sitt eget selskap, men påtalemyndigheten ved både politi og lensmann nektet ta imot slik anmeldelse, derav også vår tidligere henvendelse til riksadvokaten om dette. Fortsatt uten svar, ble NRK med og filmet anmeldelsen. Da tok påtalemyndigheten likevel mot anmeldelsen, selv om kravet om at NRK må være med og filme slike anmeldelser ikke er lovfestet.
- Det foreligger ikke almenne hensyn som tilsier at slike arbeidsforhold bør straffeforfølges. Det er et synspunkt Plog AS deler, og som også underbygges av UDI sin evaluering av innstramningen for å få skattekort (identitetskravet)

BERGENSPOLITIETS FORSØK PÅ Å UNNGÅ RETTSLIG AVKLARING

Da [ ] 22.12.2016 ble anholdt av politiet i Bergen mens hun arbeidet for Plog AS, valgte de forsøke å skremme henne (det antatt svakeste ledd?), i stedet for å opprette sak mot arbeidsgiver slik både vanlig praksis på utlendingsfeltet har vært, og slik utlendingslovens §108 pålegger dem. Det endte opp med et utvisningsvedtak. [ ] er en modig kvinne, og fortsatte arbeidet samme ettermiddag, og jobber fortsatt for Plog AS i den samme restauranten. Vi påpeker at:

- utlendingsmyndigheten foretok en praksisendring i denne saken, og valgte en arbeidskrevende prosess med å fatte et ikke-realiserbart utvisningsvedtak overfor arbeidstaker
- utlendingsmyndigheten foretok også en annen praksisendring i denne saken ved å ikke anmelde Plog AS
- sist men ikke minst, utlendingsmyndigheten hemmeligholdt arbeidsstansedette overfor Plog AS. Plog AS fikk høre om saken fra sin kunde.

SVERTEKAMPANJE MOT PLOG AS OG DETS KUNDER

Plog AS (og dets kunder) har i lengre tid blitt utsatt for forhåndsømming av ulike etater i landets medier, uten at vi er gitt anledning til å forsvare oss overfor en kompetent domstol.

“ULOVLIG” Leif Ole Topnes ved utlendingsenheten i Sør-Vest politidistrikt på NRK TV 2. februar. Utlendingsenheten er ikke villige til å anmelde Plog AS, men dømmer det likevel ulovlig på NRK TV . <https://tv.nrk.no/serie/distriktsnyheter-rogaland/DKRO98020217/02-02-2017#t=2m50s>

“UAKSEPTABELT” Arve Kambe, leder av stortingets arbeids- og velferdskomite på NRK TV 2. februar. Kambe har likevel verken anmeldt eller kontaktet Plog AS, men feller likevel sin dom på NRK TV, se over.

“ULOVLIG” Arbeidstilsynet i Bergens Tidende 19. juli. Arbeidstilsynet vil likevel verken opprette tilsynssak mot Plog AS eller anmelde det til politiet. Plog AS var ukjent med arbeidstilsynets “dom”, inntil noen tipset om oppslaget i avisa.

“ULOVLEG” Integreringsminister Sylvi Listhaug på forsiden av Stavanger Aftenblad 11. august. Ministeren har verken anmeldt eller kontaktet Plog AS, men feller likevel sin dom i offentligheten. Sylvi lyver og sier “*klart ulovlig*”. Plog AS snakker sant og sier “*Kanskje lovlig – det skal domstolene bestemme*”.

Dette var et utvalg av en lengre rekke tilfeller. Jeg nevner dette for å påpeke behovet for å la den tredje statsmakt avgjøre saken. Det er verken den første, andre eller fjerde statsmakt som skal dømme i straffesaker, ei heller folkeopinionen. Her har påtalemyndigheten et ansvar for å bidra til enten rettslig avklaring, eller renvsaking av Plog AS mot de framsatte påstander.

OSLOPOLITIETS FORSØK PÅ Å UNNGÅ RETTSLIG AVKLARING

Da [ ] den 08.09.2017 ble gitt arbeidsnekt av Oslopolitiet da han jobbet for Plog As utleid til kunde [ ] i Oslo, forsøkte politiet skremme både den ansatte og kunde ved å fremme påstander om at arbeidet var ulovlig. Arbeidsgiver Plog AS ble ikke kontaktet. Men kunde ble skremt og sa opp sin avtale med Plog AS. Arbeidet fortsetter likevel, men nå med registrering av brukte bøker for salg på www.pbok.no inntil vi lykkes med nye arbeidsoppdrag. Politiet ved påtaleleder Vegard Rødås vil ikke belyse sine påstander om at arbeidet skal vre ulovlig sett i lys av grunnlov og menneskerettslov. Vegard Rødås vil heller ikke begrunne hvorfor ikke forholdet blir anmeldt eller straffeforfulgt, tross utlendingslovens §108.

Da [ ] og [ ] helgen 14-15.10.2017 ble gitt arbeidsnekt av Oslo politiet mens de jobbet for [ ], fortsatte Oslo politiet sin strategi om å skremme ansatte og kunder bak Plog AS sin rygg. Plog AS fikk også denne gang informasjon om arbeidsstansen via tredjepart, men lyktes ikke tidsnok å involvere seg i straffeforfølgningen av de ansatte:

[ ] har jeg ikke lyktes å komme i kontakt med. Hans forsvarer Ola Lunde, sier på telefon at han etter et par dagers arrestasjon har fått en tilståelsesdom på 45 dager. Mitt spørsmål til forsvarer om det menneskerettslige og grunnlovsmessige ble tilstrekkelig belyst i saken, ble besvart med at "[ ] var heldig som fikk bare 45 dager fengsel – påtalemyndigheten ønsket 90 dager". Jeg fikk ikke svar fra Ola Lunde om [ ] aksepterte eller ei. Jeg har heller ikke lyktes å komme i kontakt med min ansatte etter hendelsen, tross oppfordring til Ola Lunde om å opprette slik kontakt.

[ ] sin forsvarer Øivind Østberg bekreftet på telefon at han var oppnevnt forsvarer for [ ]. Han ble minnet informert om det større bildet og Plog AS sitt initiativ. Men siden har han ikke svart på eposter eller telefon. Etter det jeg hører fra tredjepart (usikre rykter) var [ ] på fredag fortsatt hos politiet. Jeg har ikke selv lyktes å komme i kontakt med ham, og er undrende til at politiet ikke informerer arbeidsgiver i slike saker.

Uten å ha lyktes med å få innsikt i disse sakene, tør jeg likevel påstå at Oslo politiets strategi ikke synes å ha lagt til rette for en grundig og rettferdig behandling av det grunnlovsmessige og menneskerettslige i domstolsbehandlingen av disse sakene. Det er i så fall beklagelig.

FENGSELSSTRAFF

Jeg minner om noen momenter dersom myndighetene ønsker straffe Plog AS sine ansatte med fengsel:

- De ureturnerbare får ikke lov å jobbe før de bli fengslet. De får ikke engang nok penger til mat før de blir fengslet, men er ofte sultne og får helseproblemer grunnet lite variert kosthold. De har heller ikke rett til helsehjelp før de blir fengslet. På mange måter er derfor kanskje fengsel å foretrekke framfor dagens praksis, i alle fall for de minst ressurssterke av dem. En viktig oppsiden med fengsel finner vi i "United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (the Nelson Mandela Rules)", Rule 96:

United Nations Standard Minimum Rules for the
Treatment of Prisoners (the Nelson Mandela Rules)

A/RES/70/175

Work

Rule 96

1. Sentenced prisoners shall have the opportunity to work and/or to actively participate in their rehabilitation, subject to a determination of physical and mental fitness by a physician or other qualified health-care professionals.
2. Sufficient work of a useful nature shall be provided to keep prisoners actively employed for a normal working day.

- Stortinget vilje synes å ha vært å først og fremst straffe arbeidsgiverne i disse saken, og ikke arbeidstakerne som befinner seg i stor sosial nød. Derav også utlendingslovens §108 om plikten til å anmelde, samt myndighetenes praksis frem til Plog satte fokus på grunnlov og menneskerettslov.
- Tross oppsidene med arbeid, helsehjelp og godt kosthold, har fengselstraff noen nedsider som bør vurderes før slik praksis velges. Det ene er kostnaden for samfunnet (ca 10 ganger dyrere enn plass på asylmottak). Det andre er frihetsberøvelsen som ikke bare rammer den straffede, men også vedkommendes barn, ektefelle, venner og forsåvidt også arbeidsgivere. Det tredje er den sosiale fordømmelse som følger av en fengselsstraff. Som ytterligere bidrar til å marginalisere de ureturnerbare som allerede kanskje tilhører en sv samfunnets mest marginaliserte grupper.
- Fengselsstraffen innebærer en målsetting om å lære dem å arbeide og bidra med sine resurser. Noe som neppe er i tråd med myndighetenes målsetting om at de ikke skal få lov å arbeide og bidra med sine resurser. Fengselsstraff kan også av den grunn være uegnet som virkemiddel sett fra utlendingsmyndighetenes perspektiv.

PÅTALEMYNDIGHETENS ANSVAR?

Jeg antar påtalemyndigheten i forbindelse med straffesaken mot Plog AS har gjort noen juridiske vurderinger av grunnlov og/eller menneskerettslov som konkuderer med at det foreligger juridisk tvil om ansettelse av ureturnerbare asylsøkere bosatt i Norge er lovlig eller ei. Muntlige uttalelser fra Ketil Remman kan tyde på det. Det blir i så fall opp til Stortinget å avklare jussen ved å vedta mer konsistente lover. Det oppleves nå som et problem for undertegnede (og sikkert mange andre) at påtalemyndighetens juridiske vurderingene holdes hemmelige, med den konsekvens at vi får en rekke slike saker som beskrevet over. Jeg antar videre at riksadvokaten har et ansvar for å bidra til å:

- Sikre rettferdig rettergang
- Sikre en effektiv rettergang
- Unngå forhåndsdomming
- Bidra til at domstolene kan avklare jussen i slike saker når den er uklar
- Sikre at ulike politidistrikt håndterer slike saker på en konsistent måte (det handler om opplevd rettferdighet)
- Sikre at straffeforfølgningen skjer etter demokratiske prinsipper
- Hjelp Stortinget med å oppdage svakheter i lovverket, for slik å bidra til høyere kvalitet

Det synes åpenbart at forvaltningens strategier i denne saken er preget av frykten for å tape en rettssak. Det er i så fall et brudd med de etiske retningslinjer for statstjenesten, og påbudet om *“ikke å la hensynet til virksomhetens prestisje påvirke handlinger eller avgjørelser”*

1. Generelle bestemmelser

Ansatte i statsforvaltningen skal ledes av både allmennetiske og forvaltningsetiske verdier og normer. Enhver ansatt har et selvstendig ansvar for å bidra til at virksomhetens tillit og anseelse blir ivaretatt. Statsansatte skal ikke la egne interesser påvirke saksbehandlingen eller arbeidet for øvrig, og heller ikke la hensynet til egen eller virksomhetens bekvemmelighet eller prestisje påvirke handlinger eller avgjørelser.

1.1 Hensynet til innbyggerne

Både som myndighetsutøver, tjenesteyter og forvalter av betydelige samfunnsressurser, plikter statsforvaltningen - og dermed den enkelte ansatte - å ta hensyn til innbyggernes interesser, tilstrebe likebehandling og opptre med respekt overfor det enkelte individ.

OPPFORDRING TIL MØTE

Det er umulig å gi en oversikt i en kort epost som dette. Det er i Plog AS sin interesse å ha et møte med den høyere påtalemyndighet der vi kan sikre at de ulike momentene blir tilstrekkelig belyst. Gis det mulighet for slikt møte?

Mvh Arne Viste
Daglig leder i Plog AS
+47 47954763